

Voorfase bij collectieve schadevergoeding kan korter *Professionals wel positief over de komst van de collectieve schadevergoeding*

**Universiteit
Utrecht**

Radboud Universiteit

Een **collectieve actie** is een juridische procedure waarbij een **belangenorganisatie** opkomt voor de **belangen** van een **grote groep mensen**. Een voorbeeld hiervan is als omwonenden van een fabriek een rechtszaak aanspannen om te voorkomen dat deze fabriek giftige gassen blijft uitstoten. Dit is mogelijk via de zogeheten **305a-actie** (uit het 3e Burgerlijk Wetboek) en geeft burgers beter toegang tot het recht, vooral ook bij grotere tegenpartijen.

Collectieve acties bestaan al sinds de jaren '80, maar pas sinds de invoering van de **WAMCA** (Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie) in **2020** is het mogelijk om collectief een schadevergoeding te eisen. Daarvoor kon je bijvoorbeeld alleen een partij dwingen iets wel of juist niet te doen, maar een financiële vergoeding voor al geleden schade was alleen individueel af te dwingen.

In opdracht van het WODC hebben de **Universiteit Utrecht**, **Erasmus Universiteit Rotterdam** en **Radboud Universiteit Nijmegen** de WAMCA geëvalueerd en (een selectie van) de resultaten van deze evaluatie zijn hieronder weergegeven.

Doelstellingen WAMCA: efficiënt en effectief schade verhalen zonder excessen *mede via een verplichte fasering van de ontvankelijkheidsprocedure*

1. Het **mogelijk** maken van **collectieve schadevergoedingen**.

2. **Efficiënt, effectief** en **gecoördineerd** collectief actie ondernemen, mede via een verplichte en gefaseerde procedure om de geschiktheid van de belangenorganisatie en collectieve actie vast te stellen.

3. **Scherpere beoordeling** van de **belangenorganisaties** ter bescherming van benadeelden.

4. **Voorkomen** van **excessen**, waarbij commerciële partijen de procedure vooral als verdienmodel willen gebruiken.

5. **Stimuleren** van **overleg** en **schikkingen**, via het verplichten van momenten hiervoor in de 305a-procedure.

6. **Voorkomen** van **aanzuigende** werking voor **buitenlandse partijen**.

7. **Mogelijkheid** voor **lichtere toetsing** belangenorganisatie, bij voorbeeld ideële doelen met weinig financieel belang.

Vooralsnog geen collectieve schadevergoedingsacties volledig afgerond *Behoefte aan oplossen knelpunten en meer duidelijkheid in de praktijk*

In de **eerste vijf jaar** sinds de WAMCA zijn er **95 artikel 305a-acties** gestart waarop het WAMCA-regime van toepassing is. Er zijn echter nog **geen collectieve schadevergoedingsacties afgerond** in deze tijd—het is aannemelijk dat de verplichte beoordeling op geschiktheid van de belangenorganisatie dermate veel tijd inneemt dat het (nog) niet gelukt is om een actie geheel af te ronden. Dit wijst er ook op dat de doelstelling om **efficiënt** en **effectief** te werk te kunnen gaan het **minst bereikt is** door deze lange voorbereidingsfase.

Desondanks zijn **professionals** die betrokken zijn bij collectieve (schadevergoedings)acties **positief** over het bestaan van deze procedures. Wel zijn er (zoals bij iedere omvangrijke wetswijziging) **knelpunten** en **onduidelijkheden** in de praktijk, waarbij zowel wetgevende als rechtsprekende partijen voor inzichtelijkheid kunnen zorgen.

Ook kan men kijken naar wat er gedaan kan worden om de **voorbereidingsfase** te **verbeteren** of **in te korten**, bijvoorbeeld door sommige verplichte onderdelen gericht op coördinatie los te laten voor betere efficiëntie en effectiviteit.